

Fråga juristen

Petter Holm

Vad finns det för skillnader mellan EG-rättslig förordning och direktiv?

”UNDRANDE LÄSARE”

Förordningar och direktiv är de två olika typerna av lagstiftning som EU-institutionerna kan utfärda. Förordningar medför rättigheter och skyldigheter för såväl medlemsstater som privata företag och personer redan i och med att de träder i kraft. Det är inte nödvändigt, eller ens tillåtet, för medlemsstaterna att införa nationell lagstiftning. Direktiv är däremot riktade till medlemsstaterna och formulerade som en förpliktelse för staterna att införa de nationella bestämmelser som behövs för att förverkliga det resultat som direktivet föreskriver. Artikel 15 i det så kallade Sanktionsdirektivet kan tas som exempel:

”Medlemsstaterna ska se till att de rättsliga myndigheterna, i mål om immaterialrättsintrång, på begäran av sökanden och på intrångsgörarens bekostnad får förordna om lämpliga åtgärder för att sprida information om avgörandet, innefattande att avgörandet ska anslås och offentliggöras helt eller delvis.”

Medlemsstaterna är alltså skyldiga att införa de nationella lagar som behövs för att dess domstolar i mål om till exempel varumärkesintrång ska kunna ålägga intrångsgöraren att ersätta varumärkesägaren för de kostnader som är förenade med att låta publicera en dom om intrång. Finns redan en sådan rätt behöver medlemsstaten dock inte vidta någon åtgärd. Underlåter medlemsstaten att genomföra direktivet inom föreskriven tid riskerar man en fördragsbrottstalan i EG-domstolen, varefter böter kan dömas ut om medlemsstaten inte vidtar rättelse.

MER INTRESSANT FÖR VARUMÄRKESÄGAREN i exemplet är dock frågan om direktivet kan få effekt fastän det implementerats felaktigt eller inte alls. Frågan är aktuell just för Sanktionsdirektivet, vilket Sverige ännu inte har infört trots att deadline var i april 2006. Kan vår varumärkesägare trots detta kräva att svensk domstol ålägger intrångsgöraren att betala för publicering av domen?

Utgångspunkten är att ett icke-implementerat direktiv inte har horisontell direkt effekt, det vill säga inte kan ge upphov till förpliktelser i rättsförhållandet mellan privata parter. Den motsatta utgångspunkten gäller för direktiv som ger privata parter rättigheter gentemot det allmänna. Medlemsstatens myndigheter

måste då tillämpa direktivet till förmån för den enskilde även om det saknar motsvarighet i, eller rentav direkt strider mot, nationell lag. Man talar då om vertikal direkt effekt.

EFTERSOM SANKTIONSDIREKTIVETS ARTIKEL 15 medför en förpliktelse för intrångsgöraren tycks förbudet mot horisontell direkt effekt innebära att varumärkesägarens krav ska ogillas. Saken är dock mer komplicerad än så.

Medlemsstaterna är nämligen skyldiga att så långt möjligt tolka sin nationella lagstiftning – inte endast sådan som införts efter direktivet – i ljuset av direktivets bestämmelser. I praktiken är resultatet av sådan direktivkonform tolkning ibland svårt att skilja från direkt effekt. Sannolikt kan vår varumärkesägare hävda att ersättning för publicering av intrångsdomar tolkningsvis rymms inom varumärkeslagens allmänna skadestandsbestämmelser eller inom reglerna om ersättning för rättegångskostnader.

Dessutom kan den vertikala direkta effekten ibland få påtagliga följder också för rättsförhållandet mellan privata parter. I ett rättsfall angående otillbörlig marknadsföring hade konkurrenterna till en belgisk tillverkare av säkerhetsutrustning hävdade att dennes produkter var förbjudna enligt belgisk lag. EG-domstolen fann att den belgiska lagen inte fick tillämpas, då den stred mot ett direktiv. Därmed föll grunden för konkurrenternas talan.

Ett alternativ för den som på grund av bristande implementering inte kan utkräva sina rättigheter är att föra skadeståndstalan mot medlemsstaten. Om vår varumärkesägare inte lyckas få en dom på önskad ersättning mot intrångsgöraren bör han istället ha goda grunder för en skadeståndstalan mot svenska staten.

PETTER HOLM

Petter Holm är jur. kand och biträdande jurist vid Gärde Wesslau Advokatbyrå i Stockholm. Hans specialiteter är immaterialrätt, marknadsrätt och EG-rätt. En annan specialitet är tvistlösningar.

Viktigaste skillnaderna mellan förordning och direktiv.

	Förordning	Direktiv
Bindande för vem?	Medlemsstater och enskilda	Medlemsstater
Bindande utan nationell lagstiftning?	Ja	Nej
Bindande i vilken utsträckning?	I dess helhet	Resultat ska uppnås, metoden är valfri.